

ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЖКГ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ СТИМУЛЮЮЧОГО ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

О.В. ДИМЧЕНКО, проф., д.е.н., Є.В. МОЗГОВИЙ, аспірант
*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*
dymchenkoov@gmail.com

Однією з найважливіших частин енергозабезпечення економіки є теплопостачання. При цьому тепла енергія широко використовується як в промисловості, так і в житлово-комунальному секторі. Останнім часом мають місце критичні зауваження щодо централізованого теплопостачання в українських містах. Існує, звичайно, чимало недоліків в технічному аспекті. Але варто відмітити, що вони є наслідком і невідривно пов'язані з економічними питаннями в діяльності підприємств даної галузі. Ключовою категорією, з якої витікають поняття «дохід» та «прибуток (збиток)», звичайно є тариф. Він є інструментом, що має враховувати інтереси споживачів в поставках недорогої теплової енергії (тобто за доступними цінами), та інтереси виробників теплової енергії і послуги з її передачі для того, аби компенсувати їм понесені витрати, а також надати можливість отримувати нормований прибуток від своєї діяльності не ущемляючи при цьому інтереси інших.

Одним із методів удосконалення процесу тарифоутворення на підприємствах теплопостачання, який здатен задовольнити вище вказані положення, можна вважати метод доходності інвестованого капіталу (метод RAB). Основними перевагами Методу RAB перед діючою методикою є: рівномірний темп росту тарифів на протязі всього періоду, що розглядається, в тому числі в період реалізації інвестиційної програми; зменшення тарифів по відношенню до рівня діючої методики, через 4 роки після переходу на Метод RAB.

Новий метод, що використовувався для розрахунку тарифу на послуги з теплопостачання є досить трудомістким, і складність полягала у визначенні величини інвестиційної бази. Це є ключовий момент при виконанні розрахунків. Адже саме вказаний показник є базою для визначення кінцевого результату. Важливим фактом є і те, що методика розрахунку включає в себе велику кількість показників та інформації не тільки внутрішнього характеру (основний – витрати), але і зовнішнього. Ще одним позитивним моментом

застосування даного методу є те, що відсутня необхідність в залученні додаткових засобів задля ліквідації касових розривів. Оскільки, при регулюванні тарифів методом RAB суми повернення інвестованого капіталу та доходу на нього в період реалізації інвестиційної програми більші витрат на капітальні вкладення.

Отже, введення даного методу в Україні стане позитивною новиною для національних розподільчих компаній загалом та для КП «Харківські теплові мережі» – зокрема, оскільки допоможе зробити ці підприємства більш привабливими для інвестицій. Система RAB – достатньо прогресивний метод для вітчизняної економіки, який дозволить у довгостроковій перспективі зменшити витрати в теплоенергетиці та, відповідно, позитивно вплине на тариф, а залучення в галузь інвестицій, і, перш за все приватних, є однією з цілей реформування галузі.

Отже, застосування методу RAB є раціональним та доцільним. Але в Україні на даний час відсутні умови для реалізації даного проекту. Тому нижче представлені рекомендації щодо впровадження застосування методу доходності інвестованого капіталу:

- Перш за все необхідно вдосконалити законодавчу базу в напрямку тарифоутворення, в даному випадку, в сфері теплопостачання, та розробити наступні нормативні документи: «Порядок узгодження переходу на регулювання методом доходності інвестованого капіталу»; «Методичні вказівки з регулювання з застосуванням методу RAB» в т.ч.: «Правила визначення вартості активів і розміру інвестованого капіталу та ведення їх обліку», «Правила розрахунку норми доходності інвестованого капіталу» та ін.

- В сучасних умовах існує серйозна перепона на шляху впровадження згаданого методу – зростанні ставки за банківський кредит.

- Розробка та узгодження місцевими органами виконавчої влади інвестиційних довгострокових програм та бізнес-планів зі зниження витрат на виробництво теплової енергії, масштабними заходами в яких мають стати реконструкції котельних.

- Має проводитися щорічний постійний аудиторський контроль за використанням інвестиційних коштів згідно їх цільового призначення та у відповідному законодавчому порядку карати енергетичні компанії за невиконання взятих на себе зобов'язань (дисциплінарна та кримінальна відповідальність).

- Має бути створена окрема комісія, яка б займалася моніторингом в наступних напрямках: моніторинг інформації про ціни та обсяги споживання палива, що склалися; моніторинг документації в напрямку рішень про встановлення тарифів на теплову енергію, а також на послуги з передачі теплової енергії; моніторинг інформації про фактичні витрати та обсяги споживання за звітній період та т.п.

- Підготовка спеціалістів для коректного та ефективного застосування методу.

Лише за таких умов стане можливим використання методу RAB на комунальних підприємствах, що дасть можливість залучити до галузі додаткові інвестиції і, як наслідок, – надавати безперебійний грошовий потік підприємству, повернення інвестованого капіталу та доходу на нього – інвесторам, якісні послуги – споживачам.

ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ РОЗРОБОК З ВИКОРИСТАННЯМ ЕКСПЕРТНИХ МЕТОДІВ

В.І. ТОРКАТЮК, Є.А. ЯКОВЛЕВ, Т.І. СВІТЛИЧНА, А.Ю. КУЧМА, Л.В. КУРИНКО, О.В. ЛЕУНЕНКО, Г.Г. СОБОЛЕВА, Л.В. КРАВЦОВА, Ф.Т. ШУМАКОВ

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

Нині значної актуальності набули питання оцінки ефективності нової техніки і визначення шляхів її удосконалення. Для підвищення ефективності капітальних вкладень і дальшого зростання продуктивності праці необхідно оснастити технологічні процеси і всіх працівників країни високопродуктивною сучасною технікою. Для прикладу візьмемо найвідсталішу галузь нашого виробництва – будівництво. Розв’язати названу проблему тут можна лише шляхом подальшого розвитку науково-технічного прогресу у цій галузі. Засоби, які держава спрямовує на технічний прогрес, на створення нової техніки, необхідно використовувати раціонально, з повною економічною віддачею.

Створення матеріально-технічної бази України має здійснюватись не тільки шляхом кількісного зростання машинної техніки, а й передусім якісним її удосконаленням. Це, зрозуміло, пов’язано з необхідністю